

Regeringens proposition

1980/81: 85

om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring, m. m.;

beslutad den 23 december 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogande utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR ELIASSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att två nya dagpenningklasser om 200 och 210 kr. inrättas inom arbetslöshetsförsäkringen. Vidare föreslås att det s. k. stimulansbidraget som utgår i samband med arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering slopas. Denna senare förändring berör också de särskilda vuxenstudiestöd, som kan utgå i samband med främst studier på grundskolan och gymnasieskolan. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 1981.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring**

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Dagpenning får utges i dagpenningklasser om 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190 och 195 kronor. Erkänd arbetslöshetskassa beslutar om försäkrads placering i dagpenningklass. Arbetsmarknadsstyrelsen kan föreskriva att gällande lägsta dagpenningklass ej längre skall tillämpas.

*Föreslagen lydelse*17 §¹

Dagpenning får utges i dagpenningklasser om 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200 och 210 kronor. Erkänd arbetslöshetskassa beslutar om försäkrads placering i dagpenningklass. Arbetsmarknadsstyrelsen kan föreskriva att gällande lägsta dagpenningklass ej längre skall tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1981. Erkänd arbetslöshetskassa, som vid ikraftträdandet tillämpar dagpenningklassen 195 kronor, får göra det även i fortsättningen.

¹ Senaste lydelse 1979: 385.

2 Förslag till**Lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349)**

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 7 och 8 §§ samt 8 kap. 80 a § studiestödslagen (1973: 349)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 kap.
7 §²

För varje tidsperiod om 15 kalenderdagar utgår till heltidsstuderande

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning och stimulansbidrag, för heltidsstudier under en lika lång sammanhängande tidsperiod, om han kunnat få sådant bidrag,

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en lika lång sammanhängande tidsperiod, om han kunnat få sådant bidrag.

¹ Lagen omtryckt senast 1975: 359.

² Senaste lydelse 1979: 206.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2. återbetalningspliktiga studiemedel med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det utbildningsbidrag som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

För tidsperiod som omfattar mindre än 15 dagar utgår för varje kalenderdag vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel till heltidsstuderande med en femtondel av de i första stycket angivna beloppen.

8 §¹

För varje tidsperiod om 30 kalenderdagar utgår till deltidstuderande

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning och stimulansbidrag, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod av 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag.

1. vuxenstudiebidrag med 65 procent av det belopp som den studerande skulle ha fått i utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning, för heltidsstudier under en sammanhängande tidsperiod av 15 dagar, om han kunnat få sådant bidrag.

2. återbetalningspliktiga studiemedel med det belopp som motsvarar skillnaden mellan följande två tal, nämligen

a) det utbildningsbidrag som avses under 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

b) vuxenstudiebidraget enligt 1 efter avdrag för preliminär A-skatt.

För tidsperiod som omfattar mindre än 30 dagar utgår för varje kalenderdag vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel till deltidstuderande med en trettondel av de i första stycket angivna beloppen.

8 kap.

80 a §⁴

Återbetalningspliktiga studiemedel, som belöper på tid under vilken den studerande har uppburit utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning och stimulansbidrag, medräknas ej vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel om återbetalningsbelopp och frivillig återbetalning, i den mån de återbetalningspliktiga studiemedlen har återbetalats genom avdrag från utbildningsbidraget.

Återbetalningspliktiga studiemedel, som belöper på tid under vilken den studerande har uppburit utbildningsbidrag, enligt bestämmelserna om dagpenning, medräknas ej vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel om återbetalningsbelopp och frivillig återbetalning, i den mån de återbetalningspliktiga studiemedlen har återbetalats genom avdrag från utbildningsbidraget.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1981. De nya bestämmelserna tillämpas dock ej på särskilt vuxenstudiestöd som har beviljats genom beslut dessförinnan.

¹ Senaste lydelse 1979:206.

⁴ Senaste lydelse 1975:1186.

Utdrag

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringssammanträde

1980-12-23

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Eliasson

Proposition om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring, m. m.

Föredraganden

Formerna för det ekonomiska stödet vid arbetslöshet reformerades genomgripande genom beslut av 1973 års riksdag (prop. 1973:56. InU 1973:23, rskr 1973:251). Reformen, som trädde i kraft den 1 januari 1974, innebar att den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen förbättrades på olika sätt. Bl. a. förlängdes ersättningstiden från 150 till 300 dagar och vidare höjdes ersättningsbeloppen väsentligt genom införandet av nya dagpenningklasser mellan 40 och 130 kr. För arbetslösa som står utanför den frivilliga försäkringen eller inte har hunnit uppfylla ersättningsvillkoren i denna försäkring infördes en ny stödform, kontant arbetsmarknadsstöd. Storleken av helt kontant arbetsmarknadsstöd bestämdes samtidigt till 35 kr. per dag. Såväl dagpenningen som arbetsmarknadsstödet skulle utgöra skattepliktig inkomst.

Sedan reformen trädde i kraft har såväl dagpenningen som det kontanta arbetsmarknadsstödet höjts flera gånger. Den senaste höjningen genomfördes med verkan fr.o.m. den 1 juli 1979 (prop. 1978/79:135, AU 1978/79:31, rskr 1978/79:303). Det innebär att den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen f. n. är 195 kr. och att den lägsta dagpenningklassen utgör 80 kr. Det kontanta arbetsmarknadsstödet utgår f. n. med 75 kr. per dag.

Med anledning av framställningar från Arbetslöshetskassornas samorganisation prövades frågan om införande av nya dagpenningklasser i arbetslöshetsförsäkringen i årets budgetproposition (prop. 1979/80:100 bil. 15 s.77). Dåvarande chefen för arbetsmarknadsdepartementet anförde att han

vid det tillfället inte var beredd att biträda samorganisationens förslag men tillade att det kunde finnas skäl att senare under budgetåret 1980/81 ta upp frågan till förnyad prövning. Riksdagen godtog föredragandens förslag (AU 1979/80: 21, rskr 1979/80:197).

Samorganisationen har därefter i en skrivelse den 9 september 1980 på nytt hemställt att nya dagpenningklasser införs i arbetslöshetsförsäkringen. Organisationen har begärt att den högsta dagpenningklassen skall sättas till 230 kr. med verkan fr. o. m. den 1 januari 1981.

Tiden är nu mogen att införa ytterligare dagpenningklasser. Jag föreslår att två nya dagpenningklasser om 200 och 210 kr införs fr. o. m. den 1 april 1981. Till kostnaderna för reformen återkommer jag i det följande. Samtidigt bör 195-kronorsklassen utgå. De arbetslöshetskassor som f.n. tillämpar den dagpenningklassen bör dock även i fortsättningen kunna göra det. Bestämmelserna i 17 § lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring (ändrad senast 1979: 385) bör ändras i enlighet med vad jag nu har förordat.

Däremot anser jag inte att det är befogat att nu höja det kontanta arbetsmarknadsstödet. Detta stöd har, jämfört med dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen, höjts relativt kraftigt sedan det infördes.

Grunderna för det nuvarande bidraget till elever i arbetsmarknadsutbildning fastställdes av 1975 års riksdag (prop. 1975:45, InU 1975:14, rskr 1975:178). Dessa grunder innebär att bidraget är knutet till utgående ersättning vid arbetslöshet. Förändras dessa ersättningar har regeringen av riksdagen bemyndigats att anpassa utbildningsbidraget i anslutning härtill. Under förutsättning av riksdagens godkännande av de av mig här förordade ändringarna i arbetslöshetsförsäkringen kommer jag därför att senare anmäla denna fråga.

I den s.k. besparingspropositionen förordade jag att stimulansbidraget inom arbetsmarknadsutbildningen skulle avvecklas (prop. 1980/81: 20 bil.11 s.4-5). Bakgrunden till förslaget var att det kan ifrågasättas om stimulansbidraget har haft den effekt som åsyftades när det infördes. Riksdagen har också beslutat att stimulansbidraget fr. o. m. den 1 januari 1981 skall slopas för de elever som erhåller dagpenning med 155 kr. och inte är arbetslöshetsförsäkrade (AU 1980/81:11, rskr 1980/81: 56). Som jag förutskickade i den nämnda propositionen hade jag för avsikt att återkomma till denna fråga beträffande övriga elever, när det blev aktuellt att höja ersättningen vid arbetslöshet och därmed också dagpenningen vid arbetsmarknadsutbildning. Mot denna bakgrund förordar jag att stimulansbidraget avvecklas även för övriga elevkategorier fr.o.m. den 1 april 1981. Ändringen bör dock inte få medföra att elever, som har påbörjat utbildning före nämnda datum, får ett lägre utbildningsbidrag än tidigare.

Kostnaderna för de ändringar som jag nu har förordat kan på grund av osäkerheten om den framtida ersättningsnivån och arbetslöshetens omfattning inte beräknas annat än överslagsmässigt. Statens utgifter för arbetslöshetsförsäkringen under budgetåret 1980/81 kan beräknas öka med ca 39

milj. kr. Höjningen av utbildningsbidragen kommer att medföra ökade kostnader under budgetåret 1980/81 med ca 9,5 milj. kr. Samtidigt kan dock avvecklingen av stimulansbidraget beräknas medföra besparingar med 6,5 milj. kr. Anslaget Bidrag till arbetsmarknadsutbildning behöver således tillföras 3 milj. kr. Jag har för avsikt att återkomma till denna fråga i samband med anmälan av tilläggsbudget III för innevarande budgetår.

Särskilt vuxenstudiestöd kan utgå till studerande vid vissa läroanstalter och utbildningslinjer. Genom bestämmelser i studiestödslagen (1973:349) har de belopp som utgår i särskilt vuxenstudiestöd knutits till motsvarande belopp i utbildningsbidraget i samband med arbetsmarknadsutbildning.

När nu stimulansbidraget inom arbetsmarknadsutbildningen avvecklas, förordar jag efter samråd med chefen för utbildningsdepartementet att en motsvarande avveckling också sker beträffande de särskilda vuxenstudiestöden. I studiestödslagen bör därför 7 kap. 7 och 8 §§ ändras. I 8 kap. 80a § studiestödslagen ges regler för beräkningen av återbetalningspliktiga studiemedel i visst fall under hänvisning till bestämmelserna om dagpenning och stimulansbidrag. Hänvisningen till bestämmelserna om stimulansbidrag bör nu utgå. Även ändringarna i studiestödslagen bör träda i kraft den 1 april 1981. De nya bestämmelserna i lagen bör inte tillämpas på särskilt vuxenstudiestöd som har beviljats genom beslut som har fattats före den 1 april 1981.

Förslagen att införa en högsta dagpenningklass om 210 kr. och att avveckla stimulansbidraget påverkar storleken av det belopp som utgår som utbildningsbidrag för doktorander. Detta bidrag utgår med belopp som ligger mitt emellan det högsta och lägsta beloppet för utbildningsbidrag inom arbetsmarknadsutbildningen. Beloppet som f. n. är 4075 kr. i månaden grundas på en ersättning per dag av 185 kr., vilket belopp ligger mitt emellan 205 kr. och 165 kr., som inklusive stimulansbidrag om 10 kr. hittills varit de högsta och lägsta beloppen för utbildningsbidrag inom arbetsmarknadsutbildningen.

Det belopp som ligger mitt emellan det föreslagna högsta, 210 kr., och lägsta, 155 kr., beloppet för utbildningsbidrag inom arbetsmarknadsutbildningen blir 182 kr. 50 öre. Utbildningsbidragen för doktorander bör emellertid inte försämrats genom en avveckling av stimulansbidraget. Därför bör bidragen till doktorander tills vidare utgå med oförändrat belopp.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfort hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga inom arbetsmarknadsdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring,
2. lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

dels att

3. godkänna av mig förordad ändring i grunderna för beräkning av bidrag vid arbetsmarknadsutbildning att tillämpas fr. o. m. den 1 april 1981,
4. godkänna vad jag har förordat om utbildningsbidrag för doktorander,
5. till *Kontant stöd vid arbetslöshet* för budgetåret 1980/81 under tolfte huvudtiteln utöver i prop.1979/80:100 bil.15 förslaget förslagsanslag anvisa ytterligare 39000000 kr.

Det under 2 angivna förslaget har upprättats i samråd med chefen för utbildningsdepartementet.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

